

Rahel Halfi o l'entortolligada llargària del temps

Eduard Feliu

D'ençà del seu primer llibre de poemes publicat ara fa trenta anys (*Cants subaquàtics*, 1975), Rahel Halfi ha anat guanyant-se a poc a poc, però fermament, la consideració de crítics i lectors, que hi han descobert una veu original i valuosa dins el panorama contemporani de les lletres hebrees.

Rahel Halfi va néixer a Tel-Aviv vers 1945 (segons les conjectures de diversos crítics i antòlegs, ja que enlloc consta aquesta data d'una manera explícita). Passà part de la infantesa en un quibuts i visqué alguns anys d'adolescència a Mèxic, on els seus pares foren professors d'hebreu en escoles jueves; hi cursà els estudis secundaris. És per això que el paisatge, la llengua i la cultura de Mèxic es fan sentir en les seves primeres poesies. Després estudià filologia anglesa i filosofia a la Universitat Hebrea de Jerusalem, i posteriorment dramaturgia i cinematografia a Berkeley amb una beca que li atorgà l'American Film Institute de Hollywood. Ha ensenyat cinematografia a la Universitat de Tel-Aviv i ha treballat per a la radiodifusió i la televisió israelianes com a productora de documentals. Ha dirigit també algunes pel·lícules independents. Serví en l'exèrcit d'Israel com a corresposal militar.

Tanmateix és la seva poesia que l'ha fet més coneguda, una poesia visionària i dramàtica, qualificada d'independent i agosarada per importants crítics israelians. Els llibres de Rahel Halfi publicats fins ara són la trama i l'ordit d'un teixit singular en la poesia hebraica actual, sòlid, capaç de dur el lector, com Yona Wallach, cap a llocs on no ha estat mai. Ha publicat set llibres de poemes, alguns dels quals figuren en múltiples antologies traduïts a diverses llengües.

Cal afegir, d'altra banda, per a corroborar allò que els textos s'assemblen a les

olles, que la família Halfi ocupa un lloc força honorable en la història de l'art i de la literatura hebrees. El pare de Rahel, Shimshon, fou poeta; el seu oncle Abraham, poeta i actor assenyalat; la seva mare, Miriam, escultora i poetessa.

L'any 1989, i novament el 1998, Rahel Halfi guanyà el prestigiós Premi de Literatura del Primer Ministre. D'altra banda, li han estat atorgats diversos premis de l'Institut de Cinematografia d'Israel, i el premi Ashman per a la creació literària de l'any 2001.

Diuen que l'únic grup distintiu que ha existit en la literatura hebrea contemporània és el de la primera generació de poetes i prosistes de l'Estat d'Israel, coneguda com a «generació de l'Estat» o «del Palmah», durant els anys cinquanta i seixanta del segle passat. Malgrat les diferències individuals degudes a circumstàncies biogràfiques i convencions literàries, el grup constituí una «unitat psicològica», com diu Glenda Abramson.¹ Tots participaren en la lluita —i no solament amb les armes de la poesia— per a configurar la realitat política i social del nou Estat. Tots es distanciaren de la poètica tradicional de Shlonsky i Alterman. I a tots se'ls encomanà un esperit combatiu i un determinat sentit de la col·lectivitat.

Però ja fa anys que la poesia hebrea perdé la innocència i moltes de les conviccions que havien permès als poetes del Nosaltres de lliurar-se a filigranes retòriques per expressar amb tota claredat les més sentides experiències de la vida individual i col·lectiva. Ara, la vida col·lectiva gairebé deixada a part, els fets viscuts no solen anar gaire més enllà de l'àmbit delimitat pel Jo i pel Tu, expressant sovint, amb la imprecisió de qui vol i dol, els més foscos i més íntims racons de la vida personal, amb un llenguatge aparentment més prosaic i obscur, fruit de demolidores innovacions mètriques, estilístiques i tipogràfiques perquè el poema sigui un organisme amb respiració autònoma. Tots lluitant contra si mateixos, com Jacob amb l'àngel. Tots també amb el cor estret per les guerres i el rumor de guerres, però sense perdre mai el desig d'expressar en to profètic el somni d'una vida de pau i de justícia. La poesia continua essent una part importantíssima de la literatura hebrea actual.

La generació literària de les darreres dècades reflecteix sovint, d'una manera general, el desengany pel fracàs de no haver sabut fer realitat la utopia d'una co-

---

1. Glenda ABRAMSON, *The distant self: Aspects of alienation in contemporary Hebrew poetry*, Oxford, Oxford Centre for Postgraduate Hebrew Studies, 1982, p. 1.

munitat política regida per nous valors de justícia i de solidaritat. El somni de ser «un poble com els altres pobles» esdevingué cruelment real: Israel començà a mostrar també els trets dels altres pobles europeus marcats per la postguerra i pel materialisme d'una societat ben poc interessada en cap objectiu que no sigui l'econòmic, al qual se sotmeten ideals i ideologies.

La tendència característica de la poesia dels anys setanta és, doncs, la retirada cap a la pròpia individualitat, deixant de banda la recerca de valors espirituals absoluts, és a dir, independents de l'individu. Les ideologies collectives són considerades anacròniques. La introspecció en el petit món de les dèries de cadascú guanya terreny.

La postura implícita en molts dels poetes dels darrers trenta anys es trasllueix en una clara identificació amb els valors urbans i liberals de la societat occidental, euroamericana, baldament sigui, sovint, amb els dels qui n'estan descontents. Tanmateix, tot i que els temes d'identitat nacional propis dels poetes d'altres temps han anat retrocedint, els temes polítics, socials i d'identitat espiritual (incloses les manifestacions de la diversitat sexual) no han deixat mai d'ocupar l'espai que els pertoca, atès que són elements fonamentals de la vida mateixa dels individus qualssevol que siguin les circumstàncies. La funció de la poesia, que gaudeix encara entre el poble lector d'un gran predicament a Israel, és de recordar que hi ha una raó per a viure, que hi ha alternatives a la manera de pensar dels qui es creuen tenir fermes veritats i ser els hereus de grans cultures del passat. El cansament de tantes coses que mostra a vegades Rahel Halfi no és pas de desesperança, perquè sap, encara que només sigui «per un fragment d'instant», que «hi ha esperança».

Per bé que sembli —entre nosaltres— paradoxal, els poetes actuals diguem-ne d'avantguarda continuen fent servir, malgrat tants canvis d'estètica literària, les mateixes imatges bíbliques, al·lusions litúrgiques i referències històriques i mítiques (amb l'enyorança d'aquell «dolç Déu il·lusori de la meva infantesa», que deia Amihai) que els poetes hebreus han utilitzat sempre i que encara utilitzen molts dels qui sembla que continuen vivint ancorats en les aparentment inalterables seguretats de la tradició i de la creença religioses. En realitat, cal dir que els autors israelians tenen la Bíblia fàcil. Estudiada a l'escola, llegida en la mateixa llengua, *mutatis mutandis*, en què parlen, i entesa per una bona part de la població intel·lectual no pas com una història sagrada, sinó com una part —la més antiga i mitificada, certament— de l'antiga història del poble hebreu, suggereix imatges i forneix personatges que, més enllà del caràcter transcendental del context original, poden ser utilitzats per a expressar la meravella, el goig i la pena dels homes i les dones d'avui. Israel canvia, però no renuncia mai als fonaments sobre què descansa la seva personalitat.

Rahel Halfi pertany a la generació per a la qual la creació de l'Estat d'Israel ja no és sentida com l'acompliment d'un somni sionista, ans com un fet històric inqüestionable que ha esdevingut l'arrel de llur personalitat com a jueus israelians. Però hi ha moments i llocs en què les «frèvols essències» polítiques, socials i morals esdevenen irresolubles contradiccions que esquincen «els hàbits del record», és a dir, de les idees rebudes. Amb les eines de la poesia, Rahel Halfi intenta entendre i donar entenent els petits i grans fenòmens del món, tot reflexionant-hi amb algun toc d'imaginació controlada, i amb agudesia i passió. Rebutja la poesia i les formes poètiques imposades, és a dir, la poesia que intenta encabir la realitat esmunyedissa dins formes, imatges i interpretacions preconcebudes, que no són sinó la irrupció d'una voluntat colonitzadora en la consciència del poeta. Rahel Halfi estudia la indòcil realitat en ella mateixa, en el seu cos. Abunden les imatges de paisatges, del mar (els músculs del qual gemeguen, com tota la creació), de pedres, de la lluna, del cosmos, del món genèsic, de la llum i la foscor, i d'un món tenebrós, amb bèsties fabuloses, terres ermes i buidor. Un món primordial. En l'àmbit cultural, força extens, de Rahel Halfi, les ciències físiques i les humanes van de bracet.

El món real de Rahel Halfi és ple de criatures que, víctimes de la contradicció, «excaven galeries d'esperança» per tal d'illuminar «les tenebres entre caos i caos». El temor, la inseguretats i la incertesa dominen, la vida és fràgil i el desencís aguaita arreu. La relativitat i la provisionalitat s'expressen mitjançant la ironia. El temps és un cavall salvatge enèrgic i cruel. Les dificultats que comporta de fer front al món l'obliguen a cercar refugi en el desvetllament d'alguna vida interior i a expressar enyorança d'aquell infinit que la «pedra més profunda» que hi ha en nosaltres deleja.

Rahel Halfi va ser una poetessa feminista des de bon començament, tot i que pocs se'n van adonar, reivindicadora de llibertats inimaginables,² i malgrat referir-se a ella mateixa com una cruel barracuda o un peix eriçó en estat d'alerta permanent davant l'agressivitat de l'home: drac ferotge que s'acosta enseyant les dents.³ En *Caiguda lliure* hi ha tot un cicle de poemes inspirats en la solidaritat amb aquelles dones malaurades que foren considerades bruixes i cremades a la foguera.⁴ El paper actiu de la dona en el terreny de la sexualitat és pa-

2. Vegeu el poema «El cabell de la nit», on parla dels jocs de nit amb Laila que fan «bategar frenètics els finestrans del cervell».

3. Em fa l'efecte que en la tria dels animals que apareixen en la poesia de Rahel Halfi es trasllueix la influència de Marianne Moore.

4. «La bruixa representa el poder femení eliminat de la cultura, la dona forta, amb poders que els estaments oficials han lligat, tradicionalment, al perill i als malefics» (Isidor

lès en el poema «L'alzina d'Absalom»: Absalom,⁵ penjat entre cel i terra del brancatge d'una gran alzina, ell el mascle que havia jagut amb totes les concubines del seu pare David a la vista de tothom,⁶ desvetlla el desig de la dona, l'alzina que espera tremolosa l'embat del seu galop.

Les coses han canviat molt d'ençà que l'escena literària (i la política) era dominada per homes d'origen asquenazita amb idees voluntàriament allunyades del món tradicional religiós i amb compromisos nacionals. Avui la literatura hebrea es caracteritza per un nou pluralisme, que inclou no solament escriptors d'origen sefardita, àrab i fins i tot ultraortodox, sinó també dones en cadascuna d'aquestes categories.⁷ L'establiment literari sempre havia identificat *creativitat* amb *masculinitat*.⁸ Fins i tot poetesses com Rahel, Lea Goldberg, Yocheved Bat-Miriam, Zelda, Dàlia Ravikovitch i Yona Wallach, que aparentment assoliren un èxit més gran que les narradores, eren considerades ciutadanes de segona categoria en el país de la poesia. L'emergència dels estudis feministes, amb noves interpretacions dels textos bíblics, de la llengua de la litúrgia i de la història del poble jueu, ensems amb tota mena d'experiments postmodernistes, ha acabat afectant i modificant la manera d'escriure dels escriptors i la manera de llegir dels lectors dins l'àmbit de la societat israeliana. Des de la dècada dels anys vuitanta, la literatura hebrea ha tingut un tal esclat de dones escriptores, tant novel·listes com poetesses, que algun crític ha gosat parlar de veritable feminització del món de la creació literària a Israel. Ja no són unes poques veus femenines enmig d'un cor d'homes que ofegava qualsevol veu o crit que sorgís d'enllà dels lí-

---

CÒNSUL, «Maria-Mercè Marçal, la dona tranquil·la», en *Homenatge a Maria-Mercè Marçal*, Barcelona, Empúries, 1998, p. 96).

5. «Enlloc d'Israel no hi havia cap home tan bell i lloat com Absalom: era perfecte de cap a peus» (2Sa 14,25).

6. 2Sa 16,22.

7. Dones que en la seva majoria s'han desviat de la missió que David Ben-Gurion, eminent entre els més eminents pares de la pàtria, els assignava: «una dona jueva que no pareixi almenys quatre fills no compleix la seva missió nacional» (Nissa BEN-ARI, *Suppression of the erotic in modern Hebrew literature*, Ottawa, University of Ottawa Press, 2006, p. 78). Costa d'imaginar, trenta-cinc anys després, com definiria Ben-Gurion, intel·ligent com era, el paper de la dona en la societat israeliana actual.

8. En el seu famós article-manifest del 1966 sobre la literatura hebrea, Natan Zach, mirant enrere, no veia ni una sola figura femenina que hagués estat prou influent per a ser esmentada (veg. Michael GLUZMAN, *The politics of canonicity: Lines of resistance in modern Hebrew poetry*, Stanford, Stanford University Press, 2003, cap. 4, p. 100-140: «The invisible revolution: Rereading women's poetry»). Veg. també: *Sadan. Studies in Hebrew Literature* (Tel-Aviv University), 2 (1996): «Selected chapters in the history of Hebrew women's poetry» (en hebreu).

mits d'una masculinitat abassegadora. L'esplet de poetesses compromeses amb la literatura hebrea i amb les reivindicacions feministes de la dona en la societat jueva ha esdevingut un bon reng d'escriptores que mereixen l'atenció de crítics i lectors, amb alguna excepció representada per crítics renitents i autors bastantment gelosos dels valors de la masculinitat per ella mateixa (com ara Josef Oren opugnant el valor dels assaigs literaris feministes d'Amalia Kahana-Carmon⁹ o David Avidan havent-se-les amb la poesia de Yona Wallach).¹⁰

Per a Rahel Halfi, no hi ha res amb què la vida es pugui comparar, i escriure és una cursa convulsa cap a un somni de llibertat.

Selecció de poemes

שירים תתימיים / Cants subaquàtics

Els mots són

Els mots són gandules obertes al vent
damunt la sorra de la platja
tenen un no sé què de confortable però són un poc
brutes. Imagina't algú endut
pel vent d'ací d'allà
somiant que s'hi troba fermament
i còmodament assegut

Els mots no fan cap olor
que s'assembla a les olors que envaeixen el cervell
quan aquest en el punt d'ofegar-se
s'hi arrapa

9. Wendy I. ZIERLER, *And Rachel stole the idols: The emergence of modern Hebrew women's writing*, Detroit, Wayne State University Press, 2004, p. 275.

10. David Avidan delatà un neguit tot especial en contestar els qui, a la mort de Yona Wallach l'any 1985, deien que havia estat un dels poetes més importants del segle XX. Segons ell es tractava només d'una poetessa, entre les quals potser sí que havia lluit una mica més, però no es podia pas comparar amb els homes poetes. El desig de Yona Wallach de rivalitzar amb els poetes havia estat un fracàs (Esther FUCHS, *Israeli mythoginies: Women in contemporary Hebrew fiction*, Albany, State University of New York Press, 2004, p. 7).

Els mots són el crit del mussol
en la nit
i la nit és negra invisible

només el crit del mussol diu
nit

Somnàmbuls

Imagina't una lluna
caminant pàl·lida
saltant del jaç i anant
pel món enllunada
enfilant-se a la paret
intentant emprendre el vol
somialt que és el sol en tota la seva esplendor

i tot de petits estels encaçant-la cridant
boja més que boja

Com un camp expectant

Sóc com un camp
expectant.
La bola del món
rodola per la meva rel
i torrents de lava
hi esclaten part de baix

Sóc com un camp expectant.
Argelagues em freguen la carn
i una olivera amb generacions de greixor
s'engreixa de mi.
Als límits del blat feristeles
sotgen la meva fi
sóc com un camp expectant

Són febles les meves marques
 què són davant els rius de lava
 i els estrats del temps
 ajaguts l'un damunt l'altre com foscos animals gegantins
 que rodolen per cavernes sota meu

S'han marcit i afeblit les meves marques
 hi ha tantes coses
 que un camp pot esperar
 mentre tot de nocives salvatgines
 l'esperen al termenal

Platja de Tel-Aviv, hivern de 1974¹¹

Un núvol-cocodril s'ha empassat un núvol-núvol.
 Tot es fa espès.
 La guerra on ha anat?
 El moll ha estat pintat
 de groc i vermell
 i al damunt han escrit TEL-AVIV.
 Els timbals de l'abisme resten indiferents.
 Dalt el cel negres figures
 s'arremoren lentament. Arena d'infinits combats
 a càmera lenta.
 Per damunt del Super-Hilton s'eleva
 una grua. La guerra on ha anat.
 El núvol-cocodril s'ha empassat el núvol-núvol. La guerra
 on ha anat. En la fondària d'allà dalt
 núvols galants parlen d'amors amb els avions.
 L'aire omple els pulmons
 de rialles i sal picant
 El sol és una foto esgrogueïda.
 Ocells de platja picotegen grisament la sorra.
 Gemeguen els músculs del mar.
 Una dona solitària amb un mocador de niló
 al cap què és comparada

---

11. Arran de la guerra de Yom Kippur d'octubre de 1974.

amb una tempesta de llampecs.
El trampolí és també daurat.

Els llavis d'una velleta proven de dir:
era un àngel
era un àngel

Cansament irreversible

S'abat damunt meu
un cansament irreversible
m'encalça
d'os en os
mel fòssil d'un temps envellit

volies borbollar en mi com d'una roca
volies girar en mi tota pedra
ja et vaig dir, però, que era irreversible

el que batega en l'esberla de magrana,
digueres, no és sinó
el batec del plom que s'hi vol enfonsar,
dic jo

fins i tot la fulla d'esbarzer que em vas collir
restà gravada a la roca,
troballa d'una edat de pedra

damunt la qual jeuen els temps,
bèstia feixuga que sotja en la foscor

Lliri tigrat

En la foscor d'una nit
vaig ser lliri tigrat.
Pallidesa carnívora
pallidesa carnívora

ataronjada encaçada
 sota una llum bigarrada
 claps claps,
 pólvores despreses de l'extrem
 d'un estrany instrument de corda,
 de coll llarg

Lliri tigrat.
 Flor que en altres llocs fa por.
 En la nostra cruel regió
 és la por d'un prodigi, el prodigi d'una flor, un lliri depredador

Tigre fosc dins d'un lliri de les valls.
 Tot el que una planta pot desitjar
 d'una bèstia.
 Pistil que bat la gola d'una cruel campana
 colpint amb deler
 cremant amb desfici

Solia pujar-hi
 amb ell
 pel camí d'un mar rugent, avant enrere, avant
 enrere,
 sang solitària, generosa, camina entre nosaltres
 galopant
 assaltant
 camins subterranis
 de llum

Lliri dins d'un tigre de les muntanyes radiant.
 Tot el que una planta pot...
 tot el que una bèstia...

en la foscor d'una nit

Sóc la barracuda

No sóc pas cap peix femella,

sinó una llegenda que es mou damunt la mar.

Fins i tot la morena verda, la més cruel
 d'aquesta estesa de verdor foscor blavor
 no se'm pot comparar.
 Totes les fulles d'alga s'obren davant meu
 abans de temps. Faig madurar els fruits de l'abís
 com el sol.
 M'envolta una foscor madura. Quasi brillant.
 Tot és a punt per a la collita
 el mar m'omple de carícies.
 Devoro l'aigua com foc.

Mai no m'esvero.
 No tinc cap debilitat.
 M'entenc a mi i entenc els altres.
 Sóc tota musicalitat.

Mireu.
 Ni la morena verda no se'm pot comparar.
 Jo sóc un animal intel·ligent.
 No espedaço per fam.
 Tinc set de combats
 per un entranyable
 pessigolleig.

Tinc l'oïda molt fina.

El peix eriçó

En aparença
 és un peix.
 Només que duu clavada alguna cosa.

Llisca lentament mirant-se dues vegades
 en el gran mirall de l'aigua
 preguntant-se quin sentit tenen
 els claus que duu plantats a la carn quin sentit té

l'estat d'alerta permanent
 que el fa únic separat
 de la blava expandida tendresa del mar

L'aigua respira
 quelcom es mou
 potser un estrany
 el més cruel
 és clar!
 De cop
 eriça les punxes
 es torna una altra cosa
 inflada clavetejada
 una muntanyola que faria embasardir

 si podia rugir!

I els ulls poc avesats a un front tan ample
 arremolinen imatges en el cervell
 que el cos no hauria mai gosat imaginar

נפילה חופשית / Caiguda lliure

El cabell de la nit

Entreteixir trenes de foscor
 fer-ne una trossa gruixuda sobre el tendre clatell
 de la terra
 afaïçonar amb mans molles
 el negre betum de l'enyorança
 arbres teixits de tremolor
 ramatge esponerós de relacions
 camp espaiós que espera
 en va

La nit es pentina la llarga cabellera com una dona
asseguda a la finestra de nits

La nit corre a peu nu àvida pels carrers
mentre l'herba murmura darrere seu

La nit engendra el dia què engendra el dia
la nit de somnis esvalotats
irromp al cor de la ciutat
fa bocins el carrer
com m'hauria agradat tenyir
el cabell de la nit
d'un groc inesperat

Ah com desitjàvem que una flama sorgís enmig dels branquillons
i que els branquillons escombressin la palla de les paraules
deixessin neta la pista de ball llisa
perquè densos i vigorosos sentiments hi giravoltessin
dansessin formant una rotllana gegantina

ah com desitjava que els cabells de la gran Laila
m'embolcallessin com escurçons però calents

Una veritat com aquesta i fins i tot el borbussol del capvespre
s'eriça
els finestrans del cervell bateguen frenètics
l'embat de la foscor
salva una nit
de cabells embullats

Somnis, suor del cor,
sobre la pell tensa de la nit
cabell recollit temples humides
d'on cauen les secrecions dels somnis
de gota
en gota
fredes
salades

són mentides, però no pas
 transparents
 cap mentida no és transparent
 no em digueu que la mentida és transparent
 perquè cada una té la seva carnació el seu color
 la seva pròpia vibració
 cada mentida instaura al seu voltant
 el món petit i tangible
 d'una veritat viva

Encanteri

El mar la crida
 la fossa li diu llança-t'hi
 l'esquerda a la paret s'obre i li parla
 una pedra la fa ensopegar i tot el cos se li'n va
 un lluert es llepa els llavis vermells a la paret
 la boca d'un volcà es passa pels llavis suaument la llengua
 vine vine
 llança-t'hi

Una bruixa que no havia entapissat la seva vida

Un dia es llevà i compregué que
 no estava entapissada
 que la seva vida es fonamentava
 en un error
 ossos nus moll vulnerable
 sense res sobre què caure
 l'error era com nafra oberta en la cruïlla
 de nervis del plexe solar¹²
 els músculs del ventre havien esdevingut cota de malles poderosa
 però tampoc no la protegia
 en nits fredes l'autocompassió

---

12. Segons algunes tradicions populars de l'orient, el plexe solar és un centre de sensacions i de forces vitals.

és un coixí al capçal del llit
 l'amarg enteniment i el cansament
 són blancs llençols per al seu cos
 que en són de blancs els llençols al voltant del seu cos
 petites contraccions musculars salten dins seu i volen fugir
 però ella no fuig
 el sol més proper de la seva pròpia i extingida galàxia
 és Pròxima de Centaure
 que borbolla a quatre mil anys llum!
 Ni l'estel més proper no és a prop!

En nits fredes i fosques com aquesta
 la foguera, si més no, és segura
 el foc
 una abrusadora   esperança

Bruixa espedaçada

L'instant no té prou força per a dur aquest pes
 noto que es vincla
 Només les meves mentides   la densa xarxa d'engany
 la trama i l'ordit que teixeixo nit i dia
 li són xarxa protectora

Una vegada vaig veure un instant que es llançava
 de cap a l'abisme
 des de l'altura
 d'un salt agosarat
 com els qui salten del penya-segat
 i s'estavellen contra la roca i el mar

Dues vegades no ho podré suportar

L'alzina d'Absalom

L'alzina aguaita Absalom
 amb arrels per a ell

afaiçonades
 amb branques tremoloses obertes
 a l'embat del seu galop
 amb nervis oberts no cal dir-ho
 per a fer-lo caure en el parany
 Absalom no hauria mai somiat
 tant de fullatge alenant
 tant de fullatge ple de zel per ell
 amagant la nuesa de l'alzina
 tremolors verds foscos
 en el cos penjant
 el seu cabell ja és
 el de l'alzina
 simbiosi de mascle
 i d'arbre femella
 altra vegada el mite de Dalila però
 per les artèries de l'arbre corre
 real la resina degota
 real pel cap descobert
 lentament amb esglai
 batent l'arbre fora de seny ell i ella
 a la vall de les alzines quanta
 quanta fruïció
 dol pau

Canvis

Els plecs del lliiri
 es tanquen quan plou.
 La calamarsa trenca l'embolcall de la perla.
 Dona irada escridassa el vent.
 De seguida amaina.

■

Darrer dia
 de gràcia
 darrera ploma a la cua
 daurada d'un paó
 d'estiu

זיקית או עקרון אייהודאות / Camaleó o el principi d'incertesa

Sorolls a la riba del mar

Al primer pla
 un disc de Glenn Miller   xauxineig
 de bistecs a la graella   tits electrònics tric-
 trac de màquina de calcular   no puc   sí que puc
 un entrepà calent sisplau
 quan el vaig conèixer   quan la vaig conèixer
 soroll soroll a la graella

Al segon pla
 soroll dins del meu cap   petita remenadissa
 dins d'una altra remenadissa   puré bròfec   pors
 amb cínamom d'un bocí de somni tirant a fosc

Al darrer pla
 però al davant   enllà de la finestra
 el silenci enrotllat   el gran cant   de la mar rodona
 que la ploma no pot dominar
 ni jo tampoc
 com em passa amb altres coses
 rodones

Blues del penell dalt del cervell

Vaig demanar a un llauner de Mahané Yehudà
 que m'installés un penell dalt del cervell
 em va cobrar una picossada
 però de llavors ençà que el duc al cap
 a vegades gira a vegades està aturat

Al cim del penell hi ha un gall
 no pas d'or ni de porpra

sinó un capó beneit fet de ferro vell.
 Gira que gira dalt del penell
 no és gall ni capó ni gallina
 només sé que és un remolí
 d'àtoms que gira
 entre els vint-i-quatre vents que hi ha en mi

Tothom em pregunta, fins i tot el llauner, per què vull un penell
 és que vull saber els responc
 el vent que hi ha en mi cap a on bufa cap a on va
 llavors em pregunta
 si pot viure un temps amb mi
 No vull no vull viure amb ningú
 mira fes-me un favor porta'm un estel -
 apa, què n'has de fer d'un estel
 si no saps el nord en quin punt és del cel!

Vaig demanar a un llauner de Mahané Yehudà que m'instal·lés
 un penell dalt del cervell

Blues del «Vaig anar a cercar feina d'estruç»

Vaig anar al parc de les feres a cercar feina d'estruç
 em van dir no tens els requisits per fer d'estruç
 massa ulls i massa poca sorra
 treu-t'ho del cap que un dia puguis fer d'estruç

Quanta sorra quanta sorra em cal
 veure-ho tot veure-ho tot és el que em cal
 i també un sou
 que dolç treballar d'estruç, hi estic disposada
 encara que sigui com un *hobby* voluntària
 si em permeten
 fer d'estruç

No ho entens? Córrer córrer com un ocell gegant
 separat de la sorra de l'oblit
 cal que et llevin el cap, no ho entens?

Estic fins i tot disposada a tornar-me un estruç!
 Però què hi fa que jo hi estigui disposada si no volen
 deixar-me que sigui un estruç?

Tens l'aire massa encarcerat
 em diuen a l'oficina de treball
 el posat massa arrogant la mirada massa insolent
 em diu l'assistenta social
 no ho veus que fins que facis un canvi radical
 mudis la pell giris el coll amaguis el cap
 no tindràs mai feina d'estruç?!

I si m'emplomallo com un estruç?
 Resulta tan sensual tan sexual

I ara! no és pas cosa de plomes, em diuen cridant,
 sinó de clepsa!
 de sorra i de clepsa!

Blues de la lluna albina

Lluna albina lluna albina
 que es fon quan surt
 la llum del sol
 lluna albina que obre els ulls
 tanca els ulls
 mutant del sol
 atemorida com un infant lluna albina
 trepitjada com un insecte galàctic
 patint d'un gran estrès
 que només es relaxa
 que només es relaxa a boca de fosc
 lluna albina lluna albina
 atemorida com un infant rebutjat
 oblidada com una foto esgroguijada
 al matí dorm al vespre xiscla
 lluna albina petita blancor
 que llepa el sol

tot i que no li serveix
de re

חומר / Matèria

Un dia ho vaig saber:
la pregària és
un so
ben afinat
que vaga pel món

Què hi ha entre ell i jo?

Un so que vaga pel món
però que mai no he pogut sentir.
L'he volgut acordar
amb un que sortís de mi
però el to just mai no l'he sabut trobar.

Si ho provo ara
no en surt sinó el so apagat
d'una soca que volgués
resar

Que n'és de delicat

Que n'és de delicat el nostre cos quan
lentament
ens abandona,
tot mirant de no fer-nos mal
amb cops sobtats.
Lentament delejant
com una bella semidorment

ens teixeix
 petites arrugues de llum i saviesa -
 no esquerdes de terratrèmol -
 una xarxa subtil feta amb solcs d'espant.
 Que n'és de benvolent el nostre cos
 que no ens canvia la cara
 tot d'una
 que no ens trenca cap os
 d'un sol cop

No, amb compte
 com una pàlida lluna que damunt nostre resplendís
 ens il·lumina
 per l'entrellat de nervis condolits
 ens arruga les comissures
 ens endureix l'espina -
 perquè puguem suportar tot això

Que n'és de bell i delicat
 el cos que ens traïx a poc a poc
 i ens prepara cortesament
 dient-nos xiuxiuejant
 de mica en mica d'hora en hora
 que se'n va

Baralla

Em barallo amb els mots.
 Els rebutjo en
 desconfio sobretot si són senzills
 mancats
 de no sé quin material d'un cos càlid que els uneixi a una altra cosa
 que s'arrossega en algun lloc a dins
 de la geologia de l'estómac
 una mena d'existència endoterrània
 d'estrat murmurios
 que fa mal no pas exactament dins de l'estómac
 no pas dins de la terra

sinó en algun punt més enllà
 i s'entrellaça amb una miriada de venes i artèries in-
 tangibles i tanmateix més que tangibles
 cap a dins del cos
 cap a dins del cos de la terra
 del cos d'aquests terrossos damunt dels quals m'ajec

Només quan els mots
 s'arrossegueu cap a aquest cos calent que els uneix
 cap a aquestes masses palpejants que lluiten contra blocs
 de crits muts només llavors
 cega mitjancera entre corrents tèrbols materials poc clars
 perplexa entre diferents pesantors miro de navegar
 com un talp cec que excava una galeria
 d'esperança
 un raig de llum que il·lumini la tenebra
 entre caos
 i caos

De què parlem aquí?

Tots els tèrbols corrents interiors
 les contraccions musculars
 les lentilles trencades
 les lentilles de l'ànima que em manquen
 tot això tot això
 sóc jo
 jo l'anomeno jo

Però vosaltres són uns altres els corrents els que us amaren?
 Són diferents les vostres contraccions?
 Fluïxes?
 (em refereixo als músculs de l'intel·lecte als músculs
 de la imaginació als músculs de la por)
 Són transparents les vostres lentilles
 com el cristall?
 I us resplendeix l'ànima com un salamó
 penjat al sostre blanc del saló?

De què parleu aquí
 De què parlem aquí
 De què parlo aquí
 comptat i debatut

Quan les ones del cervell

Quan les ones del cervell s'enllacen
 amb les de la mar
 quan la folia dels pensaments es dissol
 dins la inspiració-expiració del gran cos
 d'aquesta gegantina bèstia ajaguda, la mar
 quan la frèvola pell del tambor de l'orella copsa el brogit
 dels tambors de l'abís

torno a dir: quan les ones del cervell s'uneixen amb
 les de la mar -ar -ar -ar
 quan els petits guèisers electritzats del cervell
 ruixen penetren
 dins l'immens blau alenat
 de l'oceà

quan l'aigua particular es dissol en l'aigua general
 abraça el mar, mamella de la terra,
 se submergeix en l'ésser

en moments rars com aquest
 torno a dir: en fragments d'instant rars com aquest
 jo (el meu cervell rebec)
 sé de bell nou, per un instant, per un fragment d'instant:
 que hi ha
 esperança

Fent camí a través de cada cos

Fent camí a través de cada cos
 m'acosto més a tu

els traspasso
 com qui traspassa el foc
 delejo el camí que fan cap al teu cos
 com si fos un petit flam
 que s'exposa als cops de vent
 m'alçaran, em faran créixer
 m'alçaré i maldaré per anar cap a tu
 em tanco dintre meu et veig com un vent distant
 que bufarà en mi una vegada
 per sempre més

Hivern a Jerusalem

El sac de dormir se m'ha esquinçat
 i en surten dures paradoxes
 rere
 paradoxes. La carn sorpresa
 esdevé tensa davant el combat.
 L'espasa de fred llampegueja
 donant cops a frèvoles essències
 per fer-les entrar amansides
 dins el folre del cervell

El fred reclama a lladrucs
 un gros tribut
 mossega que mossegarà obstinat.
 Els hàbits del record
 s'esquincen.
 Un vent eixelebrat em bufeteja
 amb irresolubles contradiccions

Un hivern orat em clava dentada
 un hivern irat em colpeix els ulls
 un hivern proçaç em fuetjeja les dents
 ah quin hivern
 el de Jerusalem

Primordialitats

Sento la primordial desolació
 els vents que udolen constantment
 els temps primigenis enemics
 els tremolors de la terra
 les tossudes masses de gel
 els vents interminables
 els dinosaures
 el dens formigueig
 la dilatada buidor
 la música incomprendible
 l'entortolligada llargària del temps

veig el sol
 i a través d'ell escolto
 la nit eterna
 que hi ha davant seu

Pregària

Columnes d'aigua
 baixant
 fins al blau infinit
 pujant
 fins al blanc infinit
 maldant pugnant
 per connectar-me
 amb la força de dalt
 per la qual deleja
 la pedra fonamental que hi ha
 en el més profund de mi

Pedra dura
 abandonada
 a la vora del camí
 pedra d'antigues ruïnes
 pedra

que només quan prega
 regalimen damunt seu
 unes gotes d'aquelles columnes
 i brilla llavors
 com una perla
 que reposa al fons
 d'aquest mar interior
 fosc clos

אהבת הדרקון / L'amor del drac

¿Cal que...?

¿Cal que passi la cama
 a l'altra banda de la tanca
 i sigui llençada a un món de formes
 embullades com els embulls que antics i barbuts artesans
 brodaven pacientment damunt dels teixits?
 ¿Cal que m'envoli al so de la veu rogallosa
 d'un cantant foll o que senti en el ventre
 les arrels de l'antic i conegut matalàs
 damunt el qual m'ajec boca avall quasi alçant el vol
 però restant en terra ferma?
 ¿Cal que m'enfonsi en el llot d'un amor imaginari
 gravat en els hologrames
 del meu cervell o que m'enfonsi en la terra
 on no hi ha simulació on només hi ha
 allò que existeix?
 ¿Cal que em gronxi damunt els mots esculpits
 o que cerqui dins meu un bri
 de silenci?

¿Cal que em rendeixi que em lliuri a la teranyina
 del son, els fils de la qual
 han esdevingut sogues?

¿Cal que mengi allò que l'ocasió m'ofereix
com si fos un gelat
i que m'hi fongui?

El senyal de naixença

Tinc de naixença un senyal
que mai ningú no ha vist

en moments de quietud   quan només
jo i el meu cos som a l'habitació
el destapo
me'l miro
m'hi acoto per fer-li un petó

Una nit el vaig cridar amb noms de tota mena   però
no vingué
em deixà amb el meu cos salvatge
volant cap a altres cossos durant el son
refregant-s'hi   xiuxiuejant-los a la pell
què és un senyal de naixença

El vaig cridar tota la nit amb noms de tota mena

Tornà al matí   fidel
i es va asseure als peus del llit.
Així que el meu cos s'obrí
saltà al damunt amb llengua asprosa i ardent

A vegades desitjaria que no hagués tornat
però després m'adono
que la cosa és així

Ja ve el drac

Ja ve   ja ve el drac ensenyant
les dents

la cua de serp se li torna
 velló d'or
 no deixeu que se m'acosti
 encara que es transformi
 en àngel ardent

No no deixeu que se m'acosti
 llepant-me com una ovella llepant
 com si pasturés al prat qui
 m'ajaurà a la jonceda quan se m'acosti
 el drac ardent
 belant sota una pell que no és la seva
 qui estalviarà la meva pobra pell
 quan la seva ferotgia esdevingui
 munió de rulls d'or
 no deixeu que es torni
 l'espasa fulgurant d'un àngel
 que ja ve ja ve
 se m'acosta
 qui salvarà les meves pobres entranyes
 quan els ulls se li tornin
 or flamejant
 ja ve
 ja és dins meu
 no no

El temps

El temps esmussa les dents
 de l'aflicció

I el dolor agusa
 les dents
 del temps

Esmussament i agusament s'entredavoren
 i se'ns mengen
 a grans bocades

No hi ha res

No hi ha res amb què la vida es pugui comparar

El cant fuig   cua entre cames
 davant la malaltia   davant el desig d'aferrar-se furiós
 a un bri de vida
 el dibuix penjat a la paret es desfà en núvols de pols enduts
 per tots els vents   enllà de la paret
 fa una setmana que algú perboca   la música
 sona com el marrameu d'un gat turmentat   surt
 de la ràdio d'un vestíbul d'hospital
 vinga escriu un bon cant que puguem cantar
 malalts amb bates blanques
 m'estiren de la roba mentre ajudo un home a caminar   pas   a pas
 veig al meu voltant un bol negre gegantí i buit
 em llencen al fons   intento
 enfilat-me
 intento de dins estant enfilat-me
 intento com
 com com com
 ai ai ai ui les vanitats
 ui els intents de saltar
 a la porra els mots

escriure -

és una cursa convulsa cap al somni de llibertat
 de l'animal
 en qui una bèstia salvatge
 ha fet presa

Pedra

Emmotllada dins meu
 com un fòssil dins d'una pedra
 genesíaca.
 Duresa duríssima en tot
 un dit colpejarà la roca tossuda que sóc

i en farà sortir un so apagat
 com si els estrats de les edats
 li haguessin petrificat el cor
 i els mots i els mots surten en lenta desfilada
 mots de pedra tan llunyans
 d'aquest tremolor que és mut i només
 la seva veu esquinça
 com la veu d'una bèstia primitiva enmig de la foscor primordial

Els mots on em repenjo se m'han tornat bastons trencats
 i les veus on són?
 Només roman la por

I aquesta bèstia primitiva
 un grop rugós dins meu
 ben emmotllat en un món que és tot pedra
 amagat en mi com un antic mollusc
 petrificat
 però jo sóc més dura que ell
 jo sóc
 jo sóc la pedra

Quina meravella de cavall salvatge el temps

Quina meravella de cavall salvatge el temps
 crinera fonedissa agitada pel vent
 ulls cremats per tempestats solars
 músculs llangorosos angoixats
 per un instant
 natura en repòs cisellada
 amb les ungles de l'enyorança
 Quina energia de cavall salvatge el temps
 el seu galop és més ràpid que la rapidesa
 de la nostra oïda encara presonera
 del soroll de les seves peülles enllaçant
 des del principi la fressa de la cursa
 amb visions que han desaparegut
 Quina crueltat de cavall salvatge el temps

avorreix la sella llança guspises reguitna
 no vol que ens hi asseguem no vol
 ens deixa amb els seus renills baveja
 es nega es nega a dur-nos damunt l'esquena
 cap a les terres del nostre deler
 s'hi rebel·la patolla
 alça la part del darrere
 guita reguitna
 se'ns treu de sobre
 potes cap amunt
 gropa cap avall
 boca a terra

נוסעת סמויה / Viatgera clandestina

Tot

Totes les pastes i totes les festes
 tots els vestiments i tots els avortaments
 totes les formes i tots els informes
 tots els jaqués i tots els cafès
 tota la faramalla i tota la quincalla
 totes les floritures i totes les postures
 tots els galants i totes les intrigues
 totes les cabòries i totes les històries
 tot el seny i tota la rauxa
 tot el festeig i tot el safareig
 tot el flirteig i tota la poca-solta
 tots els xips i tots els videoclips
 totes les pentinades i totes les remenades
 tot el *make-up* i tot l'*stand-up*
 tots els ismes i tots els onanismes
 tota la moixiganga i tota la mandanga
 totes les drogues totes les al·lucinacions i tot l'alcohol
 tots els esgarips del poble i tots els crits de gol!

tota la irritació i tota la indignació
 tot el culturisme i tot el lirisme
 tots els trucatges i tots els llibertinatges
 tot plegat
 no és sinó
 el lleu
 parpelleig
 d'uns ulls
 que no volen
 veure
 l'abís

Bibliografia

Obres de Rahel Halfi:

- שירים תתימיים ואחרים [*Cants subaquàtics i altres*]. Tel-Aviv: Hakibbutz Hameuchad, 1975, 92 p.
- נפילה חופשית [*Caiguda lliure*]. Jerusalem: Y. Marcus, Achshav, 1979, 119 p.
- זיקית או עקרון איהוודאות [*Camaleó o el principi d'incertesa*]. Tel-Aviv: Hakibbutz Hameuchad, 1986, 70 p.
- חומר [*Matèria*]. Tel-Aviv: Hakibbutz Hameuchad, 1990, 80 p.
- אהבת הדרקון [*L'amor del drac*]. Tel-Aviv: Hakibbutz Hameuchad, 1995, 79 p.
- נוסעת סמויה [*Passatgera clandestina*]. Tel-Aviv: Hakibbutz Hameuchad, 1999, 95 p.
- מקלעת השמש [*Plexe solar*]. Tel-Aviv: Hakibbutz Hameuchad, 2002, 399 p.
 [És un aplec de tots els llibres anteriors. La segona edició d'aquesta obra, apareguda l'any 2005, ha estat ampliada amb un extens assaig —123 pàgines— de Dan Miron, «La-‘uș meșî’ut, la-luș hoșeḳ, li-vro’ qol: ‘Al širatah šel Raḥel Ḥalfi» («Recomanar realitat, maurar foscor, crear una veu: sobre la poesia de Rahel Halfi»), que la consagra com una de les grans poetesses de la literatura hebrea actual]
- תמונה של אבא וילדה [*Retrat de pare i filla*]. Tel-Aviv: Keshev la-Shirah, 2004, 137 p. [Conté poesies de Rahel Halfi i del seu pare entremesclades]

Publicacions que contenen poemes de Rahel Halfi traduïts a diverses llengües (a més d'informació i estudis sobre altres poetes i sobre poesia hebrea contemporània):

- ANDERSON, Elliott [ed.]. *Contemporary Israeli literature: An Anthology*. Filadèlfia: The Jewish Publications Society of America, 1977, p. 255-256.
- Ariel: A Quarterly Review of Arts and Letters in Israel*. Jerusalem: Ministry for Foreign Affairs, 49 (1979), p. 85-89; 54 (1983), p. 16.
- BARGAD, Warren; CHYET, Stanley F. [ed.]. *No sign of ceasefire: An anthology of contemporary Israeli poetry*. Los Angeles: Skirball Cultural Center, 2002, p. 93-108.
- DOR, Moshe; GOLDBERG [ed.]. *After the first rain: Israeli poems on war and peace*. Pròleg de Shimon Peres. Syracuse, N.Y., Syracuse University Press, 1998, p. 44 .
- GLAZER, Myra [ed.]. *Contemporary Israeli women poets: Burning air and a clear mind*. Athens, Ohio: Ohio University Press, 1981, p. 59-67.
- GLAZER, Miriyam [ed.]. *Dreaming the actual: Contemporary fiction and poetry by Israeli women writers*. Albany, N.Y.: State University of New York Press, 2000, p. 278-283.
- HERZ, Rita [ed.]. *Reichweite: Ein israelisch-deutsches Lesebuch*. Jerusalem: Mishkenot Sha'ananim, 1994, p. 113-117.
- HEYDER, Wolfgang [ed.]. *Diese Jahre nahe Jerusalem: Israel literarisch*. Berlín: Babel Verlag, 1992, p. 97-100.
- JACOBSON, David C. *Does David still play before you?: Israeli poetry and the Bible*. Detroit: Wayne State University Press, 1997, p. 200-201.
- KAUFMAN, Shirley [et al.] [ed.]. *The defiant muse: Hebrew feminist poems from antiquity to the present*. Nova York: The Feminist Press at the City University of New York, 1999, p. 197-201.
- KAUFMANN, Ita [ed.]. *Ich ging durch Meer und Steine. Israelisches Lesebuch*. Múnic: R. Piper, 1989, p. 242-244.
- MECKEL, Christoph; GAL-ED, Efrat. *Alles andere steht geschrieben: Ein deutsch-israelisches Lesebuch*. Kiel: Neuer Malik Verlag, 1993, p. 40-48.
- Modern Hebrew Literature*, 13, núm. 3-4 (1988), p. 24-25.